

Co maturzysta powinien wiedzieć o mediacji, czyli zmiany w egzaminie maturalnym od 2023 r.

DOI: 10.47050/jows.2022.1.127-132

Na IV Kongresie Edukacji, zorganizowanym przez FRSE we wrześniu 2021 r., dr Marcin Smolik, dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, wygłosił wykład dotyczący zmian wprowadzanych w formule egzaminu maturalnego od 2023 r. Czy uczniowie powinni obawiać się stawianych przed nimi wymagań? Jak mogą one wpływać na modyfikację podejmowanych przez nauczycieli metod dydaktycznych?

Egzamin maturalny to kluczowy dla maturzystów moment nie tylko zwieńczający edukację w szkole ponadpodstawowej, lecz wiążący się także ze stresem. Pełni obaw są szczególnie uczniowie 4-letnich liceów oraz 5-letnich techników objęci zmianami wprowadzanymi w arkuszach od 2023 r. Strach przed nieznanym da się jednak opanować dzięki świadomemu przygotowaniu się do egzaminu, poprzedzonego rzetelną i pogłębioną analizą uaktualnionych informatorów, dostępnych od marca 2021 r. na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.gov.pl). Nowa matura stanowi dla uczniów szansę potwierdzenia umiejętności wykorzystania posiadanej wiedzy w zautentyzowanych¹ zadaniach. Dla nauczycieli jest to natomiast doskonała okazja do odkrycia nowych zasobów dydaktycznych, kryjących się pod pojęciem mediacji glottodydaktycznej.

Zmiany – dlaczego i po co?

Rok 2023 nie stanie się rokiem przełomowym pod względem wprowadzania na maturze zmian – dokonywano tego przecież już wcześniej kilkakrotnie. Podjęcie decyzji o modyfikacji poprawnie funkcjonującego egzaminu musi być poparte mocnymi przesłankami, mającymi na względzie dobro zdających. Jak wspomina dr Marcin Smolik (2021), jednym z powodów zmian wprowadzonych w formule egzaminu na 2023 rok jest dostosowanie go do zaktualizowanych wymagań zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego (MEN 2018). Wprowadzone modyfikacje wynikają ze stale rozwijającego się stanu wiedzy z zakresu szeroko pojmowanej dydaktyki oraz nauk jej pokrewnych, a także samych przedmiotów podlegających sprawdzeniu. Egzamin maturalny nie może przecież odbiegać pod względem standardów od najnowszych osiągnięć, zarówno z zakresu nauki, jak i praktyki, a co za tym idzie nie może pozostawać niezmienny. Wspomnianym podczas IV Kongresu Edukacji powodem zmian obowiązującej dotychczas matury są modyfikacje wprowadzone w Common European Framework of Reference for Languages (Council of Europe 2001) – w polskiej wersji: ESOKJ (CODN 2003). Tom towarzyszący CEFR (tzw. *companion volume*)

¹ W podejmowanym kontekście słowo „zautentyzowane” odnosi się do zadań zbliżonych lub odpowiadających wyzwaniom z życia codziennego. W celu ich rozwiązania uczeń musi zatem wykazać się umiejętnościami językowymi, których wykorzystania wymagałoby naturalne posługiwanie się językiem obcym w autentycznych sytuacjach komunikacyjnych.

ukazał się w roku 2020² (Council of Europe 2020). Nie sposób nie zauważyć, że to właśnie rozwinięte w nim pojęcie mediacji glottodydaktycznej zostaje wprowadzone do nowej, proponowanej uczniom formuły arkuszy egzaminacyjnych.

Uaktualnienie (bo tak należałoby mówić o wprowadzanych zmianach) obowiązującej do tychczas formuły egzaminu maturalnego ma wpływać na zwiększenie trafności uzyskanych wyników oraz ich zgodności z faktycznym stanem wiedzy uczniów, a także posiadanymi przez nich umiejętnościami. Matura testować będzie sprawności językowe, komunikacyjne, a zarazem praktyczne zarówno w dalszym procesie kształcenia, jak i późniejszej pracy zawodowej. Co to oznacza? Uczeń kończący edukację na etapie szkolnym powinien posiadać realne umiejętności posługiwania się językiem obcym w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych, wpływać na tworzenie przestrzeni różnokulturowej i stawać się mediatorem wewnątrz- lub międzyjęzykowym. Zasoby wyniesione przez niego ze szkoły nie mogą ograniczać się do suchej wiedzy, która po miesiącach czy latach niestosowania w praktyce zostanie wyparta z umysłu. Remedium na tego typu problemy okazuje się wprowadzenie mediacji glottodydaktycznej do codziennej praktyki pedagogicznej. Dlatego zmiany wprowadzane w formie egzaminu powinny znaleźć realne odzwierciedlenie w podręcznikach i materiałach proponowanych uczniom przez nauczycieli. Nie bez powodu modyfikacjom w 2019 r. poddany został także egzamin ósmoklasisty, tworzący od 2023 r. harmonijną całość z egzaminem maturalnym. Po analizie zaproponowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną nowych informatorów można dostrzec, że uczniowie objęci zmianami egzaminacyjnymi w 2019 r., przystępując do egzaminu maturalnego w roku 2023, nie odczują ogromnej różnicy w zakresie form zadań, a jedynie w zakresie poziomu ich trudności.

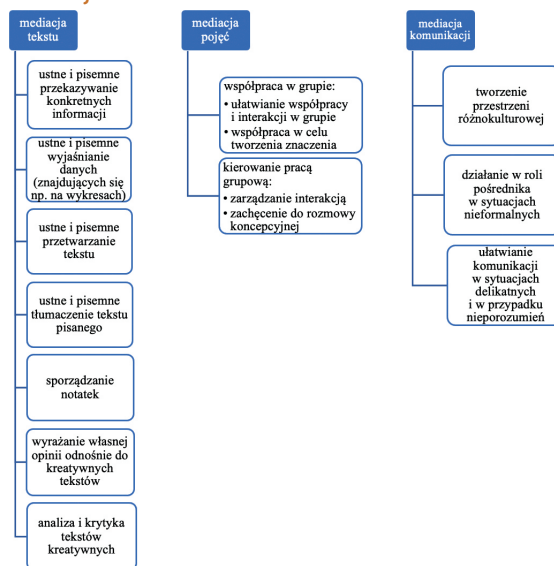
Mediacja – ucz się korzystać ze swoich umiejętności

Rolą mediatora jest godzenie ze sobą dwóch stron konfliktu, które nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia ze względu na brak niezbędnych ku temu narzędzi lub odmienne poglądy (Beillerot 2004: 27). Na gruncie edukacyjnym zadanie to nie ulega znacznym modyfikacjom: jego celem jest „redukcja luki znajdującej się pomiędzy dwoma obszarami, które są od siebie odległe lub występuje pomiędzy nimi jakieś napięcie” (Coste i Cavalli 2015: 12). Mediator powinien zatem doprowadzić do ugody nie poprzez narzucenie rozwiązania, a umożliwienie jego odkrycia (Sujecka-Zajac 2017: 171). Mediacja stała się odpowiedzią na wyzwania stawiane edukacji XXI wieku. Otwartość na komunikację międzykulturową oraz potrzeby językowe z niej wynikające sprawiają, że pojęcia takie jak współpraca, współtworzenie, naśladowanie oraz wzajemny wpływ stały się podstawowymi narzędziami mediacji (Longuet i Springer 2021: 135). Od czasu publikacji w 2020 r. tomu towarzyszącego ESOKJ mediacja znacznie zyskała na znaczeniu oraz popularności. Część nauczycieli nadal nie wie jednak, w jaki sposób zastosować ją w codziennej praktyce edukacyjnej. Przy odpowiedniej dozie działań popularyzatorskich jej znaczący wpływ na proces nauczania ma szansę stać się przełomowym odkryciem glottodydaktyki, a konsekwencje, które za sobą niesie – na stałe zmienić podejście do nauczania języka obcego.

Rozpowszechniona po raz pierwszy w Polsce w 2003 r. mediacja włączona została do grupy działań językowych, występujących zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej (CODN 2003: 24). W pierwotnym ujęciu rozumiana była w kontekście zespołu umiejętności tłumaczeniowo-interpretacyjnych. Wymagała od ucznia angażowania nie tylko zdolności produktywnych i receptywnych, lecz także interakcyjnych (Kucharczyk 2020: 5). Rozwijanie tych sprawności to podstawa edukacji językowej. Mediacja stanowi rodzaj ściślejszego

2 Oficjalna wersja była jednak dostępna już w 2018 r. (zob. *Conseil de l'Europe, 2018, Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs*, Strasbourg: Council of Europe Publishing). Projekt nowych deskryptorów dostępny był już w roku 2016 (North, B., Piccardo, E., 2016, *Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Elaborer des descripteurs pour illustrer les aspects de la médiation pour le CECR*, Strasbourg: Council of Europe Publishing).

Rys. 1. Obszary zainteresowania trzech typów mediacji

Opracowanie własne na podstawie: R. Kucharczyk 2020.

Rys. 2. Uzupełnianie notatki w języku angielskim – poziom podstawowy (CKE 2021a: 62)

Zadanie 4. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie informacje na temat dnia otwartego w Newton College. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 4.1.–4.4. w tabeli, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku angielskim.

Who?	What?	Where?	When?
Sophie	Information on: <ul style="list-style-type: none"> college history and famous graduates accommodation options (4.1.) _____ of studying 	Main hall	At (4.2.) _____
Anna	Guided tour of the science building. <ul style="list-style-type: none"> visit laboratories talk to (4.3.) _____ 	The main entrance to the science building.	At 10:45 a.m.
Adam	Advice on careers	(4.4.) _____	At 2:15 p.m.

integrowania wspomnianych sprawności tak, by możliwie najbardziej przybliżyć je do realnych sytuacji komunikacyjnych.

Od momentu rozpoczęcia prac nad tomem towarzyszącym ESOKJ zauważono dodatkowo, że zajęcia językowe to przestrzeń spotkania dwóch systemów kultury oraz dwóch sposobów postrzegania rzeczywistości: natywnego i obcego. Poza podstawowymi umiejętnościami językowymi uczestnicy kursu zdobywają także specyficzną wrażliwość językowo-kulturową czy zdolność działania w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych (Gee-Milan i Gee 2020: 15). W związku z powyższym, w tomie towarzyszącym ESOKJ z 2020 r., nie tylko poszerzono i uporządkowano dotychczasowe rozumienie mediacji tekstu, lecz także dodano dwa nowe typy: mediację pojęć oraz komunikacji (CEFR 2020: 107). Decyzja ta wynika z uwzględnienia aspektu poznawczego i relacyjnego działań mediacyjnych. Jak zauważa Waldemar Martyniuk (2021):

Mediacja, rozumiana i opisywana znacznie szerzej niż początkowo wskazane przetwarzanie tekstu lub tłumaczenie, pozwala dostrzec złożoność użycia języka przez użytkownika / uczącego się tego języka, który korzysta ze wszystkich zasobów swojego złożonego, wielojęzycznego repertuaru – wszystkich języków w swoim zakresie sprawności językowej – zarówno wtedy, gdy pracuje z tekstami, jak i wówczas, gdy buduje i utrzymuje relacje z innymi ludźmi. Egzemplifikacja kognitywnych i relacyjnych działań oraz strategii mediacyjnych podkreśla zadanie edukacji (różnorodnej i międzykulturowej), którym jest wspieranie rozwoju zarówno komunikacyjnych kompetencji językowych, jak i kompetencji ogólnych (savoirs).

Mediacja glottodydaktyczna jest zatem w nowym ujęciu czymś więcej niż działaniem językowym umożliwiającym komunikację między osobami niemogącymi się z różnych przyczyn porozumieć. Osoba angażująca się w działania mediacyjne powinna cechować się także,

zgodnie z treścią tomu towarzyszącego ESOKJ z 2020, rozwiniętą inteligencją emocjonalną i wykazywać się nią wobec punktów widzenia czy stanów emocjonalnych uczestników procesu komunikacji. Ponadto pojęcie mediacji dotyczy także procesów społecznych i kulturowych, a więc wymaga od użytkownika języka umiejętności zachowania się w sytuacjach delikatnych czy spornych oraz rozwiązywania ich. Szczegółowe zestawienie obszarów zainteresowań każdego z wyżej wymienionych typów mediacji przedstawiono na rys. 1.

Mediacja tekstu to najszerzej ze wszystkich omówiony w publikacji z 2020 r. typ mediacji. Obejmuje ona zespół praktycznych działań językowych osadzonych w kontekście społeczno-kulturowym, co oznacza, że proponowane w jej ramach ćwiczenia charakteryzują się w dużym stopniu autentycznością (North i Piccardo 2016: 13). W obszarze zainteresowań mediacji tekstu mieszczą się takie sprawności, jak pisemne i ustne przekazywanie konkretnych informacji, wyjaśnianie danych, tłumaczenie i przetwarzanie tekstu czy sporządzanie notatek. *Novum* w jej zakresie stanowi analiza i krytyka tekstów kreatywnych oraz wyrażanie własnej opinii z nimi związanej.

Celem mediacji pojęć jest zdobycie przez ucznia nowych umiejętności i stworzenie ku temu sprzyjających warunków. Wykorzystuje on posiadaną już wiedzę zarówno z zakresu języka ojczystego, jak i opanowanych wcześniej języków obcych, by poszerzać swoje umiejętności i kompetencje lingwistyczne oraz poznawcze z zakresu innych systemów

Rys. 3. Chat – język włoski, poziom podstawowy (CKE 2021f: 63)

Przeczytaj cztery teksty (A–D).

Tekst D

Opracowanie własne

(Kucharczyk 2020: 8–9). Mediacja pojęć może być realizowana w formie pracy w grupie, podczas której uczniowie powinni dążyć do ułatwiania współpracy oraz interakcji, mając na celu tworzenie nowych znaczeń. Innym sposobem jej zastosowania jest kierowanie pracą grupową i wykorzystywanie niezbędnych do tego umiejętności zarządzania interakcją oraz zachęcanie do rozmowy koncepcyjnej.

Ostatni z istniejących typów mediacji ukierunkowany jest na wspieranie zarządzania procesem komunikacji w celu uzyskania porozumienia, mimo występujących pomiędzy rozmówcami różnic kulturowych, społecznych, językowych czy indywidualnych (Kucharczyk 2020: 9). Mediacja komunikacji regularnie stosowana podczas zajęć językowych sprzyja nie tylko skuteczności rozmowy, lecz także opiera się na wzajemnym zrozumieniu i promuje respektowanie odmienności. Jej celem jest stworzenie przestrzeni różnokulturowej, wolnej od nieporozumień i otwartej na działanie ucznia w roli pośrednika.

Czym zatem jest mediacja w nowym, poszerzonym i uaktualnionym ujęciu? Przede wszystkim kompleksowym działaniem językowym, mobilizującym do stosowania adekwatnych strategii (Coste i Cavalli 2015: 28). W procesie mediacji to sytuacja komunikacyjna stanowi podstawowy punkt odniesienia w tworzeniu i wykonywaniu działań, wymagających rozumienia różnego typu tekstów. Drugim, niezwykle ważnym elementem tego procesu, jest odbiorca wraz ze swoim poziomem znajomości języków oraz stopniem rozwoju kompetencji zarówno kulturowej, jak i socjokulturowej (Coste i Cavalli 2015: 21). Celem mediacji jest przekazanie informacji w języku docelowym z zachowaniem znaczenia, a zatem w sposób trafny i właściwy, z uwzględnieniem konkretnego celu komunikacyjnego i kontekstu społecznego. Każdy użytkownik języka wykorzystuje do tego szereg kompetencji nie tylko ogólnych, lecz także różnojęzycznych i różnokulturowych.

Uaktualniona zawartość arkuszy

Podstawową różnicą, którą dostrzegą uczniowie otwierający w maju 2023 r. arkusz egzaminacyjny z języka obcego nowożytnego, będzie z pewnością zwiększona liczba zadań otwartych przy niezmiennym czasie trwania egzaminu. W pierwszym momencie wydaje się to niepokojące – w istocie zadania te z pewnością wymagają od ucznia głębszego zaangażowania kognitywnego. Jednakże ze względu na podobną formę zadań występujących na egzaminie ósmoklasisty nie powinny one być dla zdającego zaskoczeniem mimo zwiększonego poziomu trudności. Wprowadzone uaktualnienie daje wyraz typowym, zautentyzowanym działaniom mediacyjnym, z którymi absolwent może zetknąć się podczas dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej – umiejętność wychwylenia i zanotowania w języku obcym poszczególnych informacji z tekstu usłyszanego w tymże języku może okazać się niezwykle przydatna. Przykładowe zadanie obrazujące powyższe zagadnienie przedstawiono na rys. 2.

Mediacja realizowana jest także w przypadku konieczności przeanalizowania wykresu i innych tekstów powiązanych tematycznie w celu późniejszego (częściowego) sporządzenia adekwatnej notatki (CEFR 2020: 119). Uaktualnienie poszczególnych elementów egzaminu ma zatem na celu weryfikację, czy maturzysta potrafi realnie wykorzystać posiadane umiejętności w praktyce.

Rys. 4. Ilustracja – język rosyjski, poziom podstawowy (CKE 2021e: 65)

Źródło: bit.ly/3u30zgt

Rys. 5. Wykres – język niemiecki, poziom podstawowy (CKE 2021d: 64)

Przeczytaj cztery teksty (A–D) związane z wyborem zawodu.

Text D

Die sogenannte Work-Life-Balance zählt zu den wichtigsten Kriterien für die Wahl des Arbeitgebers, denn Beruf und Privatleben zu vereinbaren ist nicht leicht. Auch wenn die Lebenssituation der Beschäftigten, egal ob Singlehaushalt oder Patchwork-Familie, ganz unterschiedlich ist, sprechen sich die meisten für feste Arbeitszeiten aus, so das Ergebnis einer Umfrage.

Źródło: www.igmetall.de

Rys. 6. Wybór tłumaczenia – język francuski, poziom podstawowy (CKE 2021b: 108–109)

Zadanie 12. (0–2)

W zadaniach 12.1.–12.2. spośród podanych opcji wybierz tę, która jest tłumaczeniem zdania podanego w nawiasie. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

12.1.

– Alors, ton voyage en Corse ?

– Magnifique ! (Jestem z niej bardzo zadowolona.) _____

- A. Je le trouve très heureux.
- B. J'en suis très contente.
- C. Je lui plais beaucoup.

12.2.

– Regarde ! Je voudrais m'acheter ce vélo ! _____ (Co o tym myślisz?)

– Il est pas mal, mais moi, je le préfère en bleu.

- A. Tu penses à lui ?
- B. Qu'en penses-tu ?
- C. À quoi tu penses ?

Rys. 7. Uzupełnianie notatki w języku polskim – poziom podstawowy (CKE 2021c: 75)

Przeczytaj wiadomość, którą Sylwia wysłała do swojego kolegi Marka. Uzupełnij luki 7.4.–7.6. zgodnie z treścią tekstów A–D, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać ich sens. Luki należy uzupełnić w języku polskim.

Wiadomość	
Od:	Sylwia
Do:	Marek
Temat:	Wycieczka do Madrytu
<p>Cześć Marku!</p> <p>Rozmawiałam dziś z Carlosem. Zasugerował, że pierwszym punktem naszego pobytu w Madrycie powinno być zwiedzanie muzeum Prado. Jest tam wiele obrazów Boscha, między innymi jego sławny <i>Ogród Rozkoszy</i>. Ogromnie się cieszę, że w końcu go zobaczę. Bohaterka książki, którą właśnie czytam, dostała ten obraz w prezencie, ale razem z mężem postanowili 7.4. _____ . Tak też zrobili.</p>	

Rys. 8. Uzupełnianie notatki w języku obcym – język francuski, poziom podstawowy (CKE 2021b: 70)

Przeczytaj wiadomość, którą Monique wysłała do swojej koleżanki Sophie. Uzupełnij luki 6.4.–6.7. zgodnie z treścią tekstów (A–D), tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać ich sens. Luki należy uzupełnić w języku francuskim. W każdej lukę można wpisać **maksymalnie trzy** wyrazy.

Sophie,
 Tu sais bien que j'adore les livres de Katherine Pancol. Je viens de lire dans *La valse lente des tortues* la scène où Hortense explique à sa mère, qui croyait aider un escargot, qu'elle n'a pas bien fait. La mère qui, d'abord, 6.4. _____ de l'autre côté de la route veut alors réparer sa faute. J'ai beaucoup ri.
 En France, on apprécie les escargots surtout pour leurs valeurs gustatives. On aime bien les manger. La plupart des gens en achète 6.5. _____. Ma mère, en revanche, préfère aller au marché et les acheter à une dame qui les élève. Je la connais. Quand je la vois de loin au marché j'ai l'impression qu'elle est 6.6. _____. Mais quand elle nous reconnaît, elle nous sourit.
 Ce weekend, on va à une Fête de l'escargot. C'est toujours un succès. Les enfants ne vont pas s'ennuyer car ils vont participer aux 6.7. _____ et aux _____. Si tu veux, tu peux y aller avec nous.
 Monique

Rys. 9. Odpowiadanie na pytania w języku polskim – język francuski, poziom podstawowy (CKE 2021b: 72)

Odpowiedz **krótko** na pytania 7.4.–7.7. zgodnie z treścią tekstów (A–D), tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać ich sens. Na pytania należy odpowiedzieć w języku polskim.

7.4. Co było przyczyną łez matki w tekście A?

7.5. Jaki sposób zaopatrywania się w ślimaki ma najmniej zwolenników?

7.6. Na jakiej podstawie organizatorzy *Święta ślimaka* liczą na duże zainteresowanie tym wydarzeniem?

7.7. Jaka jest intencja osoby, która napisała tekst D?

Na nowej maturze pojawią się teksty, które cechuje dużo większa różnorodność niż do tej pory. Takie działanie ma na celu weryfikację, jak uczniowie radzą sobie z odbiorem zarówno fragmentów literatury czy wierszy w języku obcym nowożytnym, ilustracji, grafów, jak i tekstów użytkowych, które do tej pory pojawiały się na egzaminie najczęściej. W ten sposób absolwent wykaże się umiejętnością mediacyjnej analizy tekstu kreatywnego, wyjaśni dane, znajdujące się na wykresie lub przekaże konkretne informacje zawarte we fragmencie. Zróżnicowanie proponowanych typów tekstów przedstawiono na rys. 3, 4 i 5.

Głównym celem stosowania mediacji glottodydaktycznej w nauczaniu jest kreowanie w uczniu umiejętności sprawnego posługiwania się językiem w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych, w tym tych wymagających przetwarzania, a także dążenie do wzajemnego zrozumienia się uczestników interakcji (Janowska 2017: 80). Do sytuacji takiej dochodzi chociażby w części ustnej egzaminu maturalnego, w której zadaniem ucznia jest m.in. przeprowadzenie rozmowy z egzaminatorem przy wykorzystaniu wszystkich wskazanych zagadnień. Mediacja w części ustnej pojawia się także w zadaniu 3, gdy spośród trzech ilustracji uczeń musi wybrać jedną, a odrzucić dwie pozostałe, argumentując swoje wybory. Ma wtedy okazję nie tylko, by przetworzyć to, co widzi, na komunikat werbalny, lecz także wyrazić własną opinię na temat prezentowanego materiału graficznego. By wyrobić w uczniu powyższe sprawności, należy proponować mu różnorodne zadania przybliżające działaniom zarówno wewnątrz-, jak i międzyjęzykowym. W części pisemnej są to na przykład tłumaczenia, wchodzące w zakres mediacji tekstu, których uczeń musi dokonać sam lub też jego zadaniem jest wybór najlepszej spośród zaproponowanych wersji (rys. 6). By osiągnąć tego typu umiejętności, można także zaproponować zdającym przeczytanie kilku różnorodnych tekstów o określonej tematyce w języku obcym i uzupełnienie notatki w języku natywnym (rys. 7) lub obcym (rys. 8) lub też odpowiedź na pytania w języku ojczystym (rys. 9). Każda z wyżej wymienionych czynności to mediacja tekstu w czystej postaci – wymagająca przetworzenia, przeanalizowania, przekazania informacji, sporządzenia notatki lub przetłumaczenia fragmentu zdania.

Podsumowanie

Uaktualniony i dopasowany do obowiązujących wymagań podstawy programowej egzamin maturalny w formule obowiązującej od 2023 r. to nie zaskoczenie dla uczniów, ponieważ ci, doświadczeni specyficznymi typami zadań na egzaminie ósmoklasisty, nie powinni odczuć zmian w ich formie. Jest to

jednak doskonała okazja dla nauczycieli języków obcych, którzy mogą w pełni wykorzystać potencjał mediacji glottodydaktycznej. Oferuje ona narzędzia do tego, by nauka języka okazała się praktyczna, a zaautentyzowane zadania otwierają realną ścieżkę do radzenia sobie w sytuacjach komunikacyjnych w przyszłości. Choć na samym egzaminie pisemnym zdający zetkną się głównie z różnymi formami mediacji tekstu, zastosowanie mediacji pojęć czy komunikacji podczas codziennej praktyki dydaktycznej przełoży się na swobodę wypowiedzi uczniów i chęć do korzystania z posiadanych umiejętności.

BIBLIOGRAFIA

- Beillerot, J. (2004), *Médiation, éducation et formation*, „Tréma”, 23, s. 27–34.
- CKE (2021a), *Informator o egzaminie maturalnym z języka angielskiego*, Warszawa.
- CKE (2021b), *Informator o egzaminie maturalnym z języka francuskiego*, Warszawa.
- CKE (2021c), *Informator o egzaminie maturalnym z języka hiszpańskiego*, Warszawa.
- CKE (2021d), *Informator o egzaminie maturalnym z języka niemieckiego*, Warszawa.
- CKE (2021e), *Informator o egzaminie maturalnym z języka rosyjskiego*, Warszawa.
- CKE (2021f), *Informator o egzaminie maturalnym z języka włoskiego*, Warszawa.
- CODN (2003), *Europejski system opisu kształcenia językowego*, Warszawa: Wydawnictwa CODN.
- Coste, D., Cavalli, M. (2015), *Éducation, mobilité, altérité: les fonctions de médiation de l'école*, Strasbourg: Conseil de Europe.
- Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages*, Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Council of Europe (2020), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*, Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Gee-Milan, E., Gee, P. (2020), *Mediation: classroom activities for the skills needed for the 21st century workplace*, „Języki Obce w Szkole”, nr 2, s. 15–19.
- Janowska, I. (2017), *Mediacja i działania mediacyjne w dydaktyce języków obcych*, „Języki Obce w Szkole”, nr 3, s. 80–86.
- Kucharczyk, R. (2020), *Językowe działania mediacyjne na lekcjach języka obcego*, „Języki Obce w Szkole”, nr 2, s. 5–14.
- Longuet, F., Springer, C. (2021), *Autour du CECR – Une didactique de la relation écologique et sociosémiotique*, Paryż: EAC.
- Martyniuk, W. (2021), *ESOKJ 2020: nowy, zmodernizowany europejski system opisu kształcenia językowego*, „Postscriptum polonistyczne”, nr 2(28), s. 211–228.
- MEN (2018), *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia* (Dz.U. z 2018 r. poz. 467, z późn. zm.).
- North, B., Piccardo, E. (2016), *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer. Élaborer des descripteurs pour illustrer les aspects de la médiation pour le CECR*, Strasbourg: Conseil de l'Europe.
- Smolik, M. (2021), *IV Kongres Edukacji – Egzamin maturalny z języka obcego od roku 2023*, materiał wideo: www.youtube.com/watch?v=mo5uqMD9ixA [dostęp: 13.01.2022].
- Sujecka-Zajęc, J. (2017), *Rola mediacji dydaktycznej w rozwijaniu warsztatu poznawczego ucznia na lekcji języka obcego*, „Neofilolog”, 48/2, s. 169–181.

MONIKA SZYMAŃSKA Absolwentka Instytutu Romanistyki oraz Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego (specjalizacje dydaktyczne), doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UW, nauczyciel języka angielskiego w integracyjnym przedszkolu niepublicznym językowo-muzycznym w Warszawie. Interesuje się problematyką kształcenia specjalnego, a także zagadnieniem mediacji w dydaktyce języków obcych.

Artykuł został pozytywnie zaopiniowany przez recenzenta zewnętrznego „JOWS” w procedurze *double-blind review*.